

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

An acquisita per simoniam debeant restitui. punct. 26.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

nam obtentos non esse ipso iure restituendos: siquidem habitum iure ad beneficia, & in fructus habetur: & ita tradit Suarez lib. 4. de simon. c. 58. num. 8. Per sententiam autem priuari potest illis fructibus, non quia non percepti sunt ex beneficiis post commissum delictum, sed quia potest ei imponi poena pecuniaria pro delicto simoniaci: sicut & poena corporalis, quando delicti gratias id postulat: sententia autem condemnatoria in fructibus ad ipsos fructus terminari debet. Neque sufficit, si sit condemnatoria, & priuatiua beneficiorum, ut intelligamus ad fructus perceptos extendi: si quidem sunt res omnino distinctae, ut recte Suarez c. 58. num. 8. verum Rebuff. de pacificis possession. n. 265. & pract. benefical. tit. de modis amitt. beneficia, n. 33. & segg. & Bernard. Diaz in pract. c. 135. existimant priuari posse fructibus perceptis, de beneficiis acquisitis ante simoniam, quasi retrahendam priuationem beneficij, ut in heretico, iuxta c. cum secundum leges, de hereticis in 6. Sed quod diximus est probabilis.

6. Infero secundo, electum, vel presentatum committentem simoniam pro confirmatione, non obinde eius electionem, vel presentacionem ritè factam annullari: & tradit Lessius lib. 2. c. 35. dub. 25. num. 138. & Suarez lib. 4. c. 58. num. 6. & colligitur ex c. confirmationem, de electione in 6. ubi non censetur prior actus irritus ob irritationem posterioris. Per sententiam autem venit irritanda electio illius qui pro confirmatione simoniam commisit: ut tradit Vgolin. tab. 4. c. 6. n. 4. §. at quid, cum Felino, & aliis in c. sicut eius, de simonia. Verum si in electione, vel presentacione simonia commissa fuerit, omnes actus subsequentes sunt irriti: quia validi esse non poterant absque illis. Non enim confirmatio valida esse potest, sine eo quod electio valida proponatur.

7. Rursus inquires: an hæc simonia te constituat inhabilem ad alia beneficia obtinenda? Respondeo probabilis esse iuxta Constitutionem Pij V. te ipso iure inhabilem reddi, inquit enim Pontifex illis scilicet beneficiis per simoniam acquisitis sit ipso iure priuatus, & perpetuò sit inhabilis ad ea, & quocumque alia beneficia Ecclesiastica obtinenda: & ita tradit Suarez lib. 4. c. 58. num. 11. Verum Nauarr. conf. 92. de simon. existimat inhabilitatem ad beneficia obtinenda ipso iure non incurrere: quia in hac parte ista constitutio non est recepta, & censetur Suarez supra, & Lessius c. 35. dub. 26. cum etiam respectu simoniaci confidentialis requirit sententiam declaratoriam criminis ad inhabilitatem contrahendam respectu aliorum beneficiorum.

8. Sed quid de poenis simoniaci confidentialis? Respondeo poenas impostas committentibus crimen confidentiarum iuxta supradicta sunt. Prima: excommunicatio Papæ reservata tam dantibus quam accipientibus. 2. Episcopis, & collatoribus interdictum. 3. Religio, & collatio beneficii nulla. 4. Inhabilitas ad idem, & ad alia beneficia obtinenda. 5. Retrahatur illud beneficium in quo delictum commisit sed i. Apostolica, ita ut ordinarius non possit in illius provisione intervenire. 6. Fructus male percepti cameræ Apostolicæ applicantur. 7. Priuatur committentem omnibus beneficiis, & personis antea obtentis, & inhabilitatem inducit ad alia obtinenda.

Circa supradicta aduerto, has poenas ipso facto incurri, ut constat ex extrau. Pij IV. incipiente: Romanum, &c. quæ est 109. in Bullario; & ex Constitutione Pij V. incipiente: Inolerabilis, quæ est 87. in ordine. Excipitur tamen primò priuatio beneficiorum antea possessorum: hæc enim requirit saltem sententiam declaratoriam criminis, ut tenet Suarez lib. 4. de simon. cap. 43. n. 13. & 14. Secundo excipitur inhabilitas ad reliqua omnia beneficia, quæ etiam expostulat sententiam declaratoriam criminis iuxta receptum usum: ita tenet Lessius lib. 2. c. 35. dub. 26. n. 147.

Deinde est notandum necesse non esse simoniam completi ex vtraque parte, hoc est beneficium datum in confidentiam iterum renuntiari, sed sufficit, si beneficium detur ea conditione, ut dimittenti, vel alteri resignetur, vel fructus illius soluantur, & ea intentione recipiatur, ut habetur in supradictis Bullis: & notavit Lessius & Suarez supra, & Nauarr. cap. 23. n. 100. verè secundò nota, & Man. Rodrig. verbo simonia, c. 56. n. 7. verè il. 2. se ha de nota.

De mediatoribus, & interuentoribus in supradictis Bullis nihil expressè cauetur: quare solum ex extrau. 2. de simonia, incidunt in excommunicationem secundum probabilem sententiam, quando simonia ex vtraque parte completur, & secundum probabilem, quando beneficium ea conditione recipitur.

PUNCTVM XXVI.

An acquisita per simoniam debeant restitui?

SVMMARIVM.

1. Nihil spirituale excepto beneficio debet restitui.

2. Proponitur obiectio, & soluitur.
3. Pretium receptum ob beneficium, vel aliud spirituale, si beneficium non desit, tenetur danti restituere.
4. Si desit beneficium, etiam tenetur restituere ante sententiam.
5. Expenditur cui est facienda restitutio.
6. Pro alia quantis simonia receptum non debet restitui ante sententiam.
7. Quid dicendum in aliis simoniis stante iura natura.

1. **C**um acquisita per simoniam in duplici differentia esse possint, alia temporalia, alia vero spiritualia. Dicendum in primis est de spiritualibus obnoxia non esse restitutioni neque ex iure diuino, neque Ecclesiastico præter beneficia: est communis sententia doctorum, ut testatur Lessius lib. 2. cap. 35. dub. 29. & 30. in princ. Suar. lib. 4. cap. 59. a num. 28. Ratio est: quia iure diuino solum requiritur ad validam translationem rerum spiritualium potestas, & intentio in conferente, & capacitas in suscipiente. Quod autem fiat pro pretio, vel sine illo non obstat validitati actus, ut constat in omnibus Sacramentis si pro pretio essent administrata, & in consecratione Ecclesiarum, altaris, & similibus. Et de professione Religionis etiam certum est, neque iure diuino, neque Ecclesiastico irritam esse propter pretium factam, ut colligitur manifestè ex c. veniens, de simonia. Quocirca si compates reliquias sanctorum, grana benedicta, ius patronatus, licentiam eligendi confessorem pretio aliquo, non tenetur ea dimittere, siquidem non peccasti contra iustitiam dando pretium pro illorum acquisitione, sed solum peccasti contra Religionem indebitè tractando res Ecclesiasticas. Solum excipiuntur (ut dixi) beneficia, quæ si per simoniam realem acquiras, tenetur dimittere iure Ecclesiastico ob extrau. cum deestabile, de simonia: est enim collatio irrita.

2. Obiicit potest c. si. de Pactis, c. praterea, de transactio. ubi omnis pactio, transactio in spiritualibus nullius esse momenti censetur: si igitur nullius est momenti, tenetur sic acquirens rescindere contractum, & rem spirituales relinquere. Respondet Lessius c. 35. dub. 30. n. 168. sine rem spirituales, quæ restitui potest, esse restituendam, si pretium redatur, quod pro ea datum fuit; secus verò si pretium non redatur; aliàs cogetur vna pars rescindere contractum nulla sibi facta compensatione. Secundo tamen respondeo cum Suar. lib. 4. c. 60. n. 4. supradictos textus, & similia loqui solum in materia beneficii: Quod si velis ut loquantur in omni materia, dicendum est loqui de pactione inducente obligationem in futurum, quæ omnino est irrita, & nullius momenti, ut potest quæ obligat ad malum, & peccatum, non de actione, seu traditione, qua de facto res spiritualis pro temporalibus donatur.

3. Maior est difficultas de pretio recepto pro spiritualibus: qua ratione tenetur quis ad illius restitutionem.

Primò certum esse debet, si accipias pretium, ut conferens beneficium, vel aliud quodvis spirituale, te teneri ad restitutionem non impleta conditione: in hoc omnes conveniunt: imò tenetur restituere danti quia nullibi cautum est alteri restitutionem esse faciendam: ita Calet. in summ. verbo simonia, c. 3. Victor. 2. p. vel. n. 6. Nauarr. cap. 23. num. 104. Sorus quæst. 8. art. 1. Suarez lib. 4. cap. 59. num. 2. Lessius lib. 2. cap. 35. dub. 31. num. 170. Non tamen repugnat potest dante propter turpitudinem admissam, ut bene Couart. ad reg. peccatum, part. 2. §. 2. num. 8.

4. Secundo certum est, ex iure Ecclesiastico pretium receptum, pro presentacione, collatione, confirmatione, &c. beneficii debere necessarò restitui ante iudicis sententiam: ita multis relatis docet Suar. lib. 4. cap. 60. num. 3. Lessius dub. 30. num. 169. & expressè decidit in cap. de hoc, de simonia: ubi Glossa, & doctores: ait enim Alex. III. scribens ad Toletan. Archiepiscopum. Regem, & principes eius debes inducere, ut si quæ receperint à præfato Episcopo, ut eius electioni præstarent assensum, Ecclesie Exoniensi sine diminutione restituant, cum ea sine graui suæ salutis periculo retinere non possint.

5. Petes, cui debeat fieri hæc restitutio? Respondeo ex iure communi faciendam esse Ecclesie, in qua est beneficium, & constat manifestè ex supradict. cap. de hoc, & ita docuit D. Thom. q. 100. art. 6. ad 3. Potest tamen fieri pauperibus de arbitrio superioris, ut tenet, ibi D. Thom. & Doctores: imò fieri posse pauperibus ex consuetudine recepta: tenent multi allegati à Couart. reg. peccatum, 2. part. §. 3. n. 6. & fuit D. Thom. 2. 2. quæst. 32. art. 7. ubi dicit pretium simoniacum non esse restituendum danti, sed in elemosinas erogandum. Aduerto tamen non videri improbabile pretium acceptum pro donatione beneficii restitui posse ante sententiam iudicis ei qui dedit post sententiam, cui iudex addixerit: Sic Sorus lib. 9. q. 8. art. 1. & Bannez 2. 2. quæst. 32. art. 7. Arag. 2. 2. quæst. 100. art. 6. verè ad 2. argum. pag. 1135. Man. Rodrig. 2. tit. sum. cap. 66. num. 4. & reputat probabile Lessius dub. 31. num. 171. & Valen. ff. 4. disp. 6.

disp. 6. quæst. 16. part. 6. vel. sed quæret aliquis pag. 1675. Ratio est: quia dans pretium non abdicat à se dominium, cum non alia ratione intendit abdicare, nisi quatenus in venditionem, transferret; non transfert in venditorem, quia incapax est, manet ergo apud ipsum. Quod si dicatur Ecclesiam priuare empitorem dominio pecunie datæ. Respondetur, facile, hoc non fieri nisi per legem penalem, quæ neminem ante sententiam re sua priuat. Item quia nulla est lex penalis obligans clarè, vt pretium sic acceptum danctibus non restituatur. Nam esto in cap. de hoc, dicatur debere restitutionem fieri Ecclesie, hoc tamen videtur accipiendum per condemnationem. Nam sine illa solùm inferitur debere restitui; eoquod non possit sine graui salutis periculo retineri.

6. Tertio dicendum est, pretium receptum pro qualibet alia simonia iure Ecclesiastico restituendum non esse ante iudicis sententiam quia nullo decreto habetur expresse. Ita Suar. lib. 4. cap. 60. num. 9. et 11 & Lessius lib. 2. cap. 35. dub. 30. circa finem. & constat primo de simonia ob ingressum Religionis ex extravaug. sanè de simonia: vbi permittitur acceptum retineri, modo in priuatam vitam Abbatis, vel Abbatis non conugetur, sed in communem vsum conuertitur. Neque obicit cap. veniens, de Simonia, vbi mandat Pontifex suo legato, vt Abbatem, & monachos, qui pro receptione in monasterium pecuniam receperunt, ad illam restituendam compellat: quia compelluntur ad pecuniam restitutionem, dum ipse religiosus compellitur in alio monasterio deseruire. Quia tamen religiosus sic ingressus ante sententiam iudicis non tenetur monasterium relinquere, vt supra diximus; & docet Suar. illo cap. 60. num. 11. sic sanè neque Abbatem, & monachos teneri pecuniam restituere ipsimet religioso, quod ideo est, quia religiosus ad aliud monasterium transiens iustum erat, vt secum pecuniam datam ferret in alimenta: dum autem in eodem monasterio manet, possunt Abbas, & monachi retinere pecuniam, neque tenentur restitutionem facere: præcipue cum restitutio iuxta illum textum ei facienda sit, qui capax non est proprietatis, dominij, sed eo ipso quod pecuniam accepit, in monasterium transferenda esset. Quod si ipse religiosus sponte sua, & absque sententia vellet illud monasterium relinquere, & aliud ingredi, tunc sanè teneretur Abbas, & monachi illius primi monasterij restituere pecuniam secundum monasterio ex iure nature; quia ipsi non habent titulum, ob quem talem pecuniam retineant, vt pote quia onus non subeunt atendi religiosum. Adde ibi dici posse illum F. Presbyterum, ante professionem consuluisset Pontificem de conuentione cum monasterio facta, aliàs non mandaretur pecunia ei restitui, si quidem illius non erat capax facta professione. Et in hoc sensu iure nature tenebatur Abbas, & monachi ei pecuniam restituere. Tum quia deceptus illam dederat, putans esse de consuetudine monasterij. Tum & præcipue quia causa ob quam data fuit pecunia adimpleta non fuit; si quidem erat professio facta: Quapropter in nullo sensu ex hoc textu colligi potest teneri monasterium restituere pecuniam acceptam. De Simonia autem in ordine, & in aliis materiis nullum etiam Ecclesiasticum ius inuenitur obligans ad restitutionem pretij ante sententiam iudicis. Nam in cap. audiuius præcipitur, vt si aliquid Episcopi exegerit, vt permittant in Ecclesiis sibi subiectis clericos inliciti, monachos profiteri, mortuos sepeliri, restituant duplum in utilitatem loci in casus dispendium id factum est: sed hæc omnia intelliguntur post sententiam, vt ibi Abbas notauit cum aliis & Suar. lib. 4. de Simon. cap. 60. num. 13.

7. Quare dicendum est, si secundum ius nature loquamur, recipiens pecuniam pro administratione Sacramenti & Sacramentalium, non tenetur restituere, quia ministris, & dispensatoribus debetur congrua sustentatio. Vnde hic solum peccat in modo recipiendi; quia scilicet recipit pro re spirituali. Quare si muret intentionem, & recipiat, aut retineat in stipendio sibi debitum, non peccabit. Quod si vltra congruentem sustentationem recipiat, tenetur restituere; quia illicitum est, & contra iustitiam.

Pro Sacramentalibus permanentibus, si forte ex eorum datione aliquid datum patris vel corporale vel spirituale, poteris absque iniustitia (esto non absque Simonia) exigere quanti in animo tuo aestimas incommodum illud, v.g. Priuas reliquias sanctorum, vel corona benedicta &c. poteris absque iniustitia pro iis pretium exigere: non enim iure nature obligaris hoc incommodum patris expressè Lessius lib. 2. cap. 35. dub. 28. num. 158. et num. 162. esto contra tenet Suar. lib. 4. cap. 59. num. 42. probatque solum ab incontinentente; eo quod absque iniustitia posses Missam vendere distincto pretio ab stipendio propter incommoditatem, quam patris priuando re illo fructu, quem alteri applicas, & alias posses satisfactiones proprias absque iniustitia vendere. Sed hæc omnia non multum vrgent, etiam si admittantur: faciemus enim esse grauissimum peccatum contra religionem hæc omnia venalia facere, non tamen contra iustitiam; ac proinde iure nature, imo neque Ecclesiastico obligatum te esse restituere.

Quomodo Simoniae crimen probari possit, vt Simoniaci puniantur, & condemnentur?

S V M M A R I V M.

- 1 Notorietate criminis probatur.
- 2 Coniecturis, & præsumptionibus probari potest: & quales hæc debeant esse.
- 3 Qualiter socius criminis in hoc delicto possit esse reus.
- 4 Sententia data appellatione non suspenditur in eis, quando ipso iure poena imponitur.

1. DE iis optime tractat Flamin. Paris. lib. 14. de reſignat. quæst. 8. et 9. & seq. & Rodoan. de Simonia p. 4. c. 6. Malcard. de probat. concl. 1304. & seq. Fatin. conf. 75. Ex illis breuiter accipe.

Primo probanda venit Simonia criminis notorietate, e. de manifesta cum duobus seq. 2. q. 1. Secundo euidencia facti, cum quis in crimine comprehenditur i cap. si quis Diaconus 50. dist. cap. si quis clericus 83. dist. cap. Presbyter. 15. q. 5. cap. de sec. simonia. Et ampliatur etiam illa confessio fuerit facta in iudicio criminali, vt constat ex decisionibus allegatis à Parisio supra num. 6. Quarto per famam. Quinto per instrumentum in quo adest promissio, vel pactum. cap. placuit. 16. quæst. 3. Sexto per correſpectiuitatem hoc est, quando vnus scias fu propter alium, vt si renunciaſti mihi beneficium, & ego concessi pensioni, vel aliam renunciationem in tui fauorem feci coram eodem notario, testibus, & eodem die seu vt dicitur incontinenti: tunc enim induitur sufficiens præſumptio simoniae: quæ ratione in cap. emendari. 10. q. 1. quæst. 1. prohibetur in baptismo manus in concham miratur, ne sacerdos quod gratis accepit, pretio dare videatur. Quod si diuersis temporibus fiat, non est sufficiens probatio simoniae, vt multis doctoribus, & decion. probat idem Paris. lib. 14. quæst. 9. ad 9. c. 9. ad finem quæst. & num. 20. notat notarium de instrumento Simoniaco rogatum non posse apponere de Simonia vigore illius instrumenti Simoniaci per ipsum confessi, quia detegeret suam turpitudinem.

2. Dubium tamen est; an coniecturæ, & præſumptiones sufficiant ad probandum Simoniacum? Respondere sufficere: ita tenet communis sententia, Abbas in cap. inſinuatum de Simonia, Menoch. conf. 67. num. 7. volum. 1. Salzed. in præſ. crim. cap. 9. num. 27. 1. vel. sola signa Felin. Roland. Iulius Clat. & alij quæ tenentur sequuntur Flamin. lib. 14. quæst. 1. Ratio est, quia Simonia vitium inter grauiora crimina reputatur, comparatur enim homicidio, hæresi, & idololatriæ, in quibus per præſumptiones, & coniecturas probatio fit. Debet tamen præſumptiones, & coniecturæ esse euidenter, & reum de crimine conuincentes: Glossa vlt. in cap. inſinuatum, de Simonia, debentque plene probari, vt docent omnes teste Alexand. de Neuo conf. 64. num. 2. et seq. Iulius Clarus S. Simonia in fine, et S. vlt. q. 20. & multis allegatis docet Flamin. lib. 4. de relig. gnat. quæst. 8. num. 14. et seq. & Salzedo vbi supra, & Azbedo conf. 50. num. 4. cum Baldo in leg. singulari. Cod. de probationibus, & facti lex 12. tit. 14. part. 3. Probatio tamen vnus coniecturas, & præſumptionis non sufficit sed necessarii debent esse duæ præſumptiones cum aliis iudiciis integrè probatæ, & hæc plenam facere probationem docet Abbas in cap. tertio loco in sua de probationibus. num. 5. 6. et 7. & tradit lla. fons. de Azbedo conf. 28. num. 94. Vnde quælibet præſumptio, & coniectura debet esse in suo esse perfecta, & omnino conuincens: aliàs nullius erit momenti. Neque iungendæ sunt præſumptiones, ita vt ex pluribus illegitimis probationibus vna conuincatur testatur Antonin. Gom. 2. 3. var. cap. 12. num. 28. Malcard. de probat. 1. conclus. 1224. num. 13. Menoch. de præſump. lib. 1. quæst. 46. & melius Antonin. Gabriel. in conclus. suis tit. 1. de probat. concl. 1. per rotam, & alij, quos sequitur Azbedo conf. 30. num. 43. Quocirca in coniecturis, & præſumptionibus, quæ apponuntur in Bullis Pij IV & Pij V. ad probandum crimen confidentiæ conueniant doctores non quamlibet ex illis ritè probatam inducere probationem euidentem criminis commissi, sed quælibet ex illis ritè probata inducat præſumptionem, & aliis concurrentibus coniecturis plenam probationem, vt etudè tradit Flamin. Parisius de confiden. quæst. 27. 31. 32. 34. 49. et 77. & Garcia de benef. 11. part. cap. 3. num. 297. et seq.

3. Secundo dubitatur, an particeps delicti possit, esse reus in hoc delicto? Huius dubitationi sufficenter satisfecimus tractatu de fide disp. 3. part. 15. ibi enim diximus in iis criminibus exceptis socium criminis admitti ad testificandum, si tamen non fuerit simul socius muneris, neque criminaliter procedatur, sed solum equilater, vt habetur in cap. Mediatores 1. de

DE
AS
TR
DALA
TON.